

Motion till riksdagen 2020/21:3889

av Johan Pehrson m.fl. (L)

med anledning av skr. 2020/21:108 Riksrevisionens rapport om Polismyndighetens arbete i utsatta områden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om regeringens styrning av Polismyndigheten för att förbättra myndighetens arbete i utsatta områden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

En halv miljon människor bor i områden som av polisen utpekas som utsatta eller särskilt utsatta. Där är områden där rättsordningar och kriminella miljöer är ett påtagligt problem och där äldre rekryterar yngre till att begå brott. I dessa områden har gängbrottsligheten blivit en lokal maktfaktor att förhålla sig till, och i de mest utsatta områdena har kriminaliteten upprättat en parallell maktstruktur. Våldsbrottsligheten är omfattande, och det grova dödliga våldet kopplat till skjutningar och sprängdåd i samband med gängbrottslighet har eskalerat till ett av våra stora samhällsproblem. Till detta ska fogas bidragsbrott, skattefusk och smuggling av sprit och tobak. Kriminella grupperingar – ibland släkt- eller klanbaserade, ibland vanliga nätverk av kriminella – mutar in vissa zoner som sitt eget privata territorium och trakasserar allmänhet genom vägspärrar och kontrollerande beteende.

Detta drabbar alla invånare, men eftersom befolkningen i dessa områden är ung är det särskilt allvarligt för alla de barn och unga som växer upp med en kriminell närvaro i sin egen bostadsmiljö eller på sin egen skola.

Sverige förtjänar bättre. Alla ska kunna leva i förvissningen om att rättsstaten finns där när det verkligen behövs. Barn och unga ska inte behöva växa upp till att rekryteras in i gängbrottslighet. Och ingen ska behöva uppleva att makten över det egna bostadsområdet glider över i händerna på kriminella som vill skapa sig zoner där de ostört kan utöva sin brottslighet.

Därför menar vi att en av de allra viktigaste liberala uppgifterna vårt samhälle står inför är att återupprätta rättsstaten. När kriminella klaner eller gäng börjar kontrollera rättsskipning eller begränsa människors frihet så hotas själva samhällskontraktet. Nu menar vi att det är dags för ett omtag av svensk rättspolitik, där fokus ligger på brotts-offret och att förhindra att nya brottsoffer skapas. Det är en liberal rättspolitik som står upp för individens rätt att inte utsättas för våld, övergrepp och annan kriminalitet. Det är ett Sverige som står på brottsoffrens sida. Såväl i regeringsställning som det nuvarande budgetsamarbetet innevarande mandatperiod har Liberalerna varit pådrivande för stora resurstillskott till polisväsendet samt till en rad av rättsväsendets övriga myndigheter. Liberalernas uppfattning är att detta är viktiga steg för den nödvändiga uppbyggnad av rättsväsendet som kommer att behöva fortsätta under ett antal år framöver.

Den föreliggande skrivelsen tar upp Riksrevisionens rapport Rätt insats på rätt plats – polisens arbete i utsatta områden (RiR 2020:20). I sin granskning tar Riksrevisionen upp faktorer som försvårar för en effektiv brottsbekämpning och ett framgångsrikt brottsförebyggande arbete. Rapporten visar att det på en rad områden som Liberalerna uppmärksammat under lång tid tyvärr återstår mycket att göra. Även om Riksrevisionens formella rekommendationer riktar sig till Polismyndigheten konstaterar vi att ansvaret också är politiskt. Enligt grundlagen är det regeringen som styr myndigheterna, och regeringen bär därför det yttersta ansvaret för de tillkortakommanden som är följden av otillräcklig myndighetsstyrning. Regeringen behöver därför återkomma till riksdagen och rapportera sina fortsatta åtgärder ända till dess att de av Riksrevisionen påtalade bristerna är fullt ut åtgärdade.

Det brister i Polismyndighetens uppföljning av resursfördelningen till arbete i utsatta områden. Samtidigt som polisen får historiskt stora resursförstärkningar är det inte möjligt att ur redovisningen bedöma om resurserna faktiskt går till de områden som har de största problemen. Detta ligger i linje med den kritik som Liberalerna länge framfört om att den nya polisorganisationen har mycket kvar att göra för att nå målet om en synligare polis som arbetar närmare medborgarna.

Vi noterar särskilt att Riksrevisionen konstaterar att målet om en områdespolis per 5 000 invånare fortfarande inte är infriat i hela en tredjedel av de lokalpolisområden som har utsatta områden. Den långsamma och ofullständiga utplaceringen av områdespoliser är ett problem som Liberalerna sedan lång tid har fäst uppmärksamheten på (se t.ex. parti- eller kommittémotionerna 2016/17:1080, 2017/18:3576, 2018/19:2596 och 2020/21:3272) och där riksdagen också med bifall till motionsyrkanden från Liberalerna har riktat tillkännagivanden till regeringen. Med stor oro konstaterar vi att det fortfarande drygt sex år efter den stora polisorganisationsreformen återstår mycket att uträtta för att områdespoliserna, som ska arbeta lokalt med att knyta kontakter i lokalsamhället, förebygga brott och bidra till trygghet i sitt område, ska finnas i tillräcklig utsträckning.

I likhet med Riksrevisionen konstaterar Liberalerna att kamerabevakning liksom användande av kroppsburna kameror har en viktig funktion för att öka tryggheten i utsatta områden. Kameror fyller en betydelsefull roll i polisens arbete och bidrar också med bevissäkring som underlättar brottsuppleringen. Liberalerna har medverkat till de lagreformer som gjorts på senare år för att skapa ett mer ändamålsenligt regelverk som möjliggör ökad användning av kamerabevakning på ett sätt som inte kränker den personliga integriteten. Ytterligare lagändringar behövs dock, vilka i nästa led kan underlätta polisens arbete. Bland annat behöver tillståndsplikten tas bort för kameror på utryckningsfordon, och det bör också utredas ett generellt slopande av tillståndsplikt för

kameror som sätts upp av kommuner och regioner på allmän plats där trygghetsproblem gör det befogat. De budgetförstärkningar som Liberalerna medverkar till ger också Polismyndigheten ökade förutsättningar att använda kameror.

Johan Pehrson (L)

Maria Nilsson (L)

Gulan Avcı (L)

Mats Persson (L)

Roger Haddad (L)

Lina Nordquist (L)

Christer Nylander (L)

Allan Widman (L)